

Muzejsko društvo
Škofja Loka
Grajska pot 13
4220 Škofja Loka

T 04 517 04 00
E info@mdloka.si
www.mdloka.si

Škofja Loka, 9. 1. 2017

Javna pobuda županu Občine Škofja Loka mag. Mihu Ješetju in svetnikom občinskega sveta Občine Škofja Loka

ZA PROGLASITEV 10. DECEMBRA ZA SPOMINSKI DAN OBČINE ŠKOFJA LOKA NA ŽRTVE VSEH VOJN

Spoštovani gospod župan in spoštovani občinski svetniki!

Muzejsko društvo Škofja Loka predlaga, da se 10. december – svetovni dan človekovih pravic v Občini Škofja Loka razglasi za SPOMINSKI DAN NA ŽRTVE VSEH VOJN.

Utemeljitev pobude:

1. V Muzejskem društvu Škofja Loka menimo, **da bi se morali v civilni družbi 21. stoletja s spominskim dnevom spominjati žrtev vseh vojn** in s tem preseči ozke politične poglede na drugo svetovno vojno, ki so prevladovali v nedavni preteklosti oziroma so še vedno prisotni. Primerno je, da se v Občini Škofja Loka poklonimo spominu vseh žrtev prve svetovne vojne, medvojnih in povojnih žrtev druge svetovne vojne ter tudi smrti Mohorja Berganta, ki je bil junija 1991 žrtev vojne za samostojno državo Slovenijo.
2. **Spominski dan žrtev vseh vojn naj bil povezal ljudi vseh generacij in vseh političnih prepričanj**, skratka vse prebivalce Občine Škofja Loka. Ker se dogodkov in žrtev v času prve in druge svetovne vojne ter osamosvojitvene vojne junija 1991 razne ustanove in organizacije ločeno spominjajo ob različnih datumih in priložnostih, menimo, da je **svetovni dan človekovih pravic primeren datum, da na ravni Občine Škofja Loka obeležimo spomin na žrtve vseh vojn. V vsaki vojni so namreč grobo kršene osnovne človekove pravice – predvsem pravica do miru na svetu, zaradi tega je to skupen temelj, ki povezuje žrtve vseh vojn.** Datum za spominjanje žrtev vseh vojn mora biti brez sence dvoma o

njegovi upravičenosti in reprezentativnosti, vsekakor pa brez možnosti za promoviranje ideologij, ki so v 20. stoletju teptale osnovne človekove pravice ali kot izgovor za aktualne politične cilje in interese. Menimo, da svetovni dan človekovih pravic v celoti izpolnjuje omenjene okoliščine.

- 3. Z razglasitvijo spominskega dneva žrtev vseh vojn ima Občina Škofja Loka izjemno priložnost, da izkaže svoje visoko občje človeško zavedanje tragičnosti vsake vojne žrtve in vsem izkaže spoštljiv spomin.** V tem oziru bi Škofja Loka v Sloveniji lahko ponovno »oral ledino«, kot jo je v preteklosti že na mnogih področjih (najnovejši primer je vpis Škofjeloškega pasijona na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva kot prvi slovenski vpis) in s tem preseгла različne poglede na drugo svetovno vojno, ki nas še vedno preveč delijo in s tem močno hromijo naša prizadevanja za boljšo prihodnost vseh nas.

K razglasitvi spominskega dneva žrtev vseh vojn bi lahko nagovorili tudi sosednje občine in državo Slovenijo, ki bi se s spominskim dnevom na žrtve vseh vojn uvrstila med visoko civilizirane države, ki podobne spominske dneve že imajo (na primer Memorial Day v ZDA, Remembrance Day ali Poppy Day v državah bivšega britanskega Commonwealtha).

Naša pobuda je bila vzpodbujena s pobudo lokalnega odbora Iniciative za demokratični socializem (v nadaljevanju IDS) Škofja Loka, ki je v sodelovanju z Zvezo borcev za vrednote NOB Škofja Loka na 11. redni seji Občinskega sveta Občine Škofja Loka (v nadaljevanju OS), ki je bila 21. januarja 2016, podal pobudo, da se 9. februar proglasi za spominski dan Občine Škofja Loka.

Na 12. seji OS, ki je bila 3. marca 2016, je Občina odgovorila, da bo pobudo proučila statutarno-pravna komisija. Na isti seji je skupina svetnikov Nove Slovenije podala svoj predlog / mnenje o Dnevu spomina in sprave. Na 13. seji OS (14. aprila 2016) je Občina odgovorila, da bo oba predloga predložila v mnenje občinski komisiji za povojna prikrita grobišča.

Ker predlagane aktivnosti po našem vedenju niso bile izvedene, je občinski svet na 18. seji (1. decembra 2016) sprejel sklep, da se pobuda uvrsti na dnevni red 19. seje OS, ki bo januarja 2017.

Predlagatelji pobude za občinski spominski dan v svoji pobudi govorijo o spominskem dnevju, ne povedo pa, na kaj naj bi se nanašal spominski dan. Splošen spominski dan, brez navedbe česa se spominjamo, pa seveda po našem mnenju ne more biti sprejemljiv.

Predlagatelji pobude za občinski spominski dan za datum predlagajo 9. februar, v spomin na 9. februar 1944, ko je nemški okupator za Kamnitnikom ubil 50 talcev, med katerimi je bilo 16 Ločanov.

Iz zapisa na spletni strani IDS, ki je bil objavljen 9. decembra 2016, dodatno izhaja, da je predlog spominskega dneva navezan na enostransko izražanje dosežkov narodnoosvobodilnega boja, ki zanemarja istočasno izvajanje komunistične revolucije, ki je v času druge svetovne vojne in po njej, zahtevala mnoge praviloma nedolžne žrtve med nasprotniki komunističnega režima.

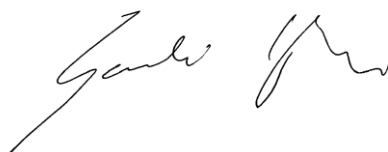
Na mednarodnem znanstvenem posvetu ob svetovnem dnevu človekovih pravic, ki je potekal 7. in 8. decembra v Škofji Loki, so referenti poleg streljanja talcev, predstavili tudi druge tragične medvojne in povojne dogodke na širšem Škofjeloškem in Slovenskem ozemlju, med njimi izvensodne poboje žrtev med vojno in še bolj množično v mesecih po koncu druge svetovne vojne, že v času osvoboditve izpod nemškega okupatorja in v času vzpostavljanja komunistične družbene ureditve.

Predlagatelji pobudo za spominski dan dodatno utemeljujejo s tem, da Občina Škofja Loka vsako leto z združenjem za vrednote NOB Škofja Loka organizira komemorativno slovesnost ob spomeniku pobitim talcem. Do leta 1990, ko je prišlo do političnih in družbenih sprememb v Sloveniji, je bila komemorativna slovesnost za pobite talce resnično edina obeležitev medvojnih dogodkov s strani Občine Škofja Loka. Šele s političnimi spremembami po letu 1990 je bila v Sloveniji dana možnost širšega družbenega zgodovinskega spomina tudi na druge žrtve medvojnega in povojnega nasilja, ki so bile do tedaj zamolčane. Na državnem nivoju se to odraža skozi dejstvo, da ob 1. novembru Dnevu mrtvih najvišji predstavniki Republike Slovenije položijo spominski venec pred obeležji padlim v prvi svetovni vojni, padlim partizanom in pobitim domobrancem med drugo svetovno vojno in po njej ter žrtvam vojne za samostojno Slovenijo junija 1991. Na nivoju Občine Škofja Loka pa se predstavniki Občine Škofja Loka v zadnjih letih pred 1. novembrom na pokopališču Lipica udeležijo tudi spominske slovesnosti za žrtve povojnih pobojev na Škofjeloškem in v spomin položijo venec. Politične spremembe so torej tudi v Občini Škofja Loka omogočile javno spominjanje žrtev komunističnega nasilja.

Spoštovani gospod župan mag. Miha Ješe, spoštovani občinski svetniki,

predlagamo, da našo pobudo dodate med gradivo za naslednjo sejo občinskega sveta. Od vas, kot izvoljenih predstavnikov vseh prebivalcev Občine Škofja Loka, pričakujemo modrost in razumnost pri razpravljanju in odločanju o naši pobudi. Pričakujemo, da boste na začetku 21. stoletja sposobni sprejeti odločitev, s katero boste izkazali obče človeško zavedanje tragičnosti vsake vojne žrtve in s tem presegli ozke poglede posameznih političnih skupin.

S prijaznimi pozdravi,

mag. Aleksander Igljčar
predsednik Muzejskega društva Škofja Loka